

ÅRSMELDING 2017

◆ Kort om museet:

Norsk Bergverksmuseum er et kultur- og naturhistorisk museum som forvalter det nasjonale kulturminnet Kongsberg Sølvverk med bygninger, anlegg og samlinger, og har nasjonale oppgaver knyttet til bergverkhistorien. Videre forvalter museet Kongsbergs industrihistorie og Kongsbergs skihistorie. Museet har forvaltningsansvar for Norges Banks myntverksamling. Norsk Bergverksmuseum forvalter eiendommer fordelt over et større geografisk område. I alt forvalter museet 50 store og små bygninger, de fleste av antikvarisk verdi og med sin opprinnelse i Kongsberg Sølvverk.

Kongsberg sentrum:

Kongsberg Sølvverks gamle anlegg i Smeltehytta fra 1844 med tilhørende bygninger og et tomteareal på 21 mål i Kongsberg sentrum inneholder museumsutstillinger, rom for temporære utstillinger, resepsjon/butikk, lokaler til utleie for ulike arrangementer/selskapslokaler utleid til Roy selskapsmat as, sanitæranlegg og vestibyle. I området forøvrig ligger laboratoriet, vekthus, bergmannstue og et pukkverk, samt parkområdet Kvarten og parkeringsplass for besøkende. Museet leier ut p-plasser på Kvarten. Museets administrasjon leier kontorlokaler av Det Norske Myntverket/Hyttegata 1 as, som ligger i nær tilknytning til resten av museumsanlegget i Hyttegata.

Bergseminaret:

Bergseminaret er en monumental bygning fra 1786 på Kirketorget vis a vis Kongsberg kirke, og ble kjøpt av museet i 2005. Anlegget består i tillegg til hovedhuset, av uthus/garasje (tidligere stall og fjøs), laboratoriet, bakeri/bryggerhus og en nyere vaktmesterbolig (fra 1957). Bergseminaret ble opprettet i 1757 som landets første sivile tekniske høyskole, og er forløper for NTNU i Trondheim og Universitetet i Oslo. Seminaret ble lagt ned i 1814, og etter den tid har anlegget vært eid av Kongsberg Sølvverk til 1957 og fungert som bolig for direktør og bergmester ved Sølvverket. Fra 1957 fram til museet kjøpte eiendommen i 2005, eide Forsvaret anlegget. Fra og med 2012 er det inngått leieavtale med Kongsberg kommunale eiendom, og de har foretatt en større rehabilitering av bygget. Bergseminaret benyttes i dag til kulturskoleformål. Laboratoriet inngår ikke i leieavtalen med KKE. Dette bygget leies ut til to utøvende musikere og til småskala konsertformål i deres regi.

Saggrenda:

Saggrenda ligger ca 8 km utenfor sentrum av Kongsberg retning Notodden. Her ligger en stor del av museets anlegg:

Sølvgruvene

Gruveanlegget er et gigantisk sammenhengende gruvekompleks drevet ut i tiden 1623 til 1956 med dypeste gruve på 1070 m. Kongens gruves hovedetasje med tekniske installasjoner har vært vernet siden 1943. Bygninger i området er bl.a. nattstigerhus, smie, mekanisk verksted, sakkerhus, smeltehytte og verkstedhaller. Museet eier Christian 7. stoll til Kongens gruve (2300 m) med gruvejernbane og Kongens gruve. Rom og saler i hovedetasjen (342 m under dagoverflaten) er i bruk til arrangementer, utstillinger, magasin og lager (ca. 5000 m²). Resten av det store gruvesystemet på Overberget og Underberget leier museet av staten ved Nærings- og fiskeridepartementet. Dette er et fredet underjordisk gruvesystem med en rekke gruver som er bundet sammen i sjakter, orter, stoller og tversslag. Da museet ble en stiftelse i 1989, overtok stiftelsen forvaltningen av statens eiendommer og løsøre. I 1993 overtok museet eierskapet også til sakkerhusene.

Gruveåsen

Gruveåsen er et fredet kulturmiljø, og inneholder et komplekst system av dammer, renner og hjulstuer, åpne dagbrudd, underjordsgruver og en rekke andre sølvverksminner fra anlegget som ble påbegynt i 1623 og fram til 1958. Gruveåsen eies og forvaltes av Statskog, i nært samarbeid med museet. Gruveåsen inngår i museets formidling av Sølvverkets historie.

Haus Sachsen

Museet eier og forvalter ett av gruveanleggene, Haus Sachsen. Det er et nærmest komplett daganlegg rundt Haus Sachsen gruve (1628). Bygningsanlegget slik det ser ut i dag er fra 1860-årene, men flere av bygningene har tidligere hatt funksjon ved andre anlegg ved Kongsberg Sølvverk og ble tatt ned for flytting. De sentrale bygningene er overstigergården med våningshus, bryggerhus, uthus og stabbur. Det gamle sakkerhuset er oppført nær selve gruveanlegget. Kahuset (sjakt-overbygg) over Erzengel Michael gruve ble oppført som en rekonstruksjon i 1970. Hestegjøpelen (hestevandring) er også en rekonstruksjon etter tilsvarende innretning som sto på samme sted. I området for øvrig er det berghalder, inngang til Sachsen gruve og Sachsen dam.

Bilde s. 1: Brev fra 1659 i Overbergamtets arkiv, adressering. Til overberghauptmann Brostrup Gjedde på Tislegård i Kongsberg fra bergmester og direktør ved Røros kobberverk Jacob Mathias Tax.

Årsmelding for 2017

NORSK BERGVERKSMUSEUM

Strategisk plan for Norsk Bergverksmuseum 2016 – 2020, vedtatt av styret i desember 2015 har formulert følgende hovedmål og kjerneverdier som skal kjennetegne museet:

Norsk Bergverksmuseum skal være en nyskapende kulturarvinstitusjon i god dialog med publikum og lokale, nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere.

◆ Museets kjerneverdier er:

KVALITET OG KUNNSKAP

Alle tjenester skal kjennetegnes av god kvalitet og profesjonalitet i alle ledd.

LAGÅND, SAMARBEID OG GJENSIDIG RESPEKT

Medarbeidere skal ha gjensidig faglig og personlig respekt for hverandre, bidra til tverrfaglig samarbeid og god lagånd.

NYTENKNING OG SAMFUNNSENKASJEMENT

Gjennom utadrettet virksomhet skal museet framstå med attraksjonskraft, sette aktuelle tema på dagsorden og bidra til kritisk refleksjon.

TILGJENGELIGHET

Anlegg og samlinger skal være tilgjengelig for publikum, både i de fysiske anleggene og ved økt satsing på digitalisering og andre nettbaserte arenaer.

Fokusområde 1

Forvaltning

Museet har ved utgangen av 2017 anslagsvis 130164 gjenstander og andre objekter i sin samling. Av disse er 72564 registrert og 8842 er tilgjengelige på Digitalt Museum. I 2017 er det registrert 2452 nye objekter, og av disse er 1691 publisert på Digitalt Museum.

Arkivet etter Kongsberg Sølvverk ble overført fra Riksarkivet til Statsarkivet på Kongsberg i oktober 2017. Med på flyttelasset fulgte arkivene etter bergamtene på Kongsberg, myntverket før 1815 og jernverket i Paul Steenstrups tid. Overføringen kom i stand på initiativ fra ansatte ved Statsarkivet og med bistand fra Norsk Bergverksmuseum, og omfatter rundt 350 hyllemeter arkivmateriale. En nødvendig ordning og katalogisering av deler av arkivet vil bli utført på dugnadsbasis av en pensjonert arkivmedarbeider. Overføringen ble markert på Statsarkivet 25. oktober. I etterkant avleverte museet restarkivet fra Sølvverket som ble igjen da arkivet ble overført til Oslo i 1962. Dette restarkivet omfattet mest nyere arkivsaker, men også to av de eldste dokumentene fra 1623–1624. Museet eier en stor del av Sølvverkets kart- og tegningssamling, men hoveddelen er av praktiske grunner oppbevart på Riksarkivet. Det

er et langsiktig mål å få digitalisert hele denne verdifulle samlingen av kart og tegninger.

Samarbeidsgruppa for kulturmiljøet Kongsberg Sølvverk har i 2017 arbeidet med revidering av forvaltningsplanen for det fredede kulturmiljøet. Bergverksmuseum har koordinert festet inskripsjoner og hjulstuer og lagt dem inn på kart. Utrasinger ved to hjulstuer er dokumentert og drøftet i samarbeidsgruppa. Ved andre hjulstuer har Statskog og frivillige ryddet busker og trær. Museet har befart og rapportert om kulturminner i Gruveåsen i forbindelse med planlagte tiltak. Statskog har arbeidet med anleggsvei til Stordammen og Kongens dam for å komme fram med maskiner og materiell til vedlikehold av dammer og vannrenner, og utført arbeidet ved andre dammer og renner. Mangelfull finansiering av arbeidet er tatt opp i og utenfor samarbeidsgruppa.

Museet ble i 2017 med i en arbeidsgruppe som arbeider med utredning av muligheten for et fellesmagasin for museene i Buskerud. Arbeidet er initiert av Buskerud fylkeskommune.

Den årlige fjellrensen i Chr. 7 stoll og i stollen til Gottes Hülfe in der Noth er utført også i 2017.

Museet engasjerte arkitektkontoret Askim-Lantto til å utarbeide en mulighetsstudie for en museal bruk av eiendommen til Den Norske Myntverket i Hyttegata 1. Denne forelå i 2017, og viser at museet kan få dekket flere av sine behov, bl.a. knyttet til sikkerhet, magasin/samlingsforvaltning og kontorer for ansatte.

Museet har en leieavtale med Kongsberg kommunale eiendom (KKE) for Bergseminaret. Leiekontrakten løper videre til 2021.

Driftsavdelingen har utført tradisjonelt drift og vedlikehold av museets bygg og anlegg. Veien frem til Haus Sachsen er blitt opprustet med

Familedag på Haus Sachsen.

nye stikkrenner, grøfter og grus, noe som sikrer god fremkommelighet både sommer og vinter.

Vedlikeholdsrutiner og kontroller av sikkerhetsrelaterte anretninger er utført, dels av egne ansatte og dels av innleide konsulenter. Arbeid med forebygging av flomproblematikk er videreført også i 2017, med rensing og utbedring av vannkanaler for bedre gjennomstrømming og mindre driftsforstyrrelser. Brannsikring og varsling i publikumsvognene til gruvetoget er montert.

Brannvarslingssentral og brann-detektorer ved Sakkerhusene i Saggrenda er oppgradert. Det er inngått service- og vedlikeholdsavtale for alle håndslukkere og lokale brannslanger i hele anlegget.

Med økonomisk støtte fra Kulturrådet ble det installert kameraovervåkning i museet og utvidelse av adgangskontrollanlegg.

Det er gjennomført storrengjøring av utleide arealer i Smeltehytta og 1. etasje ved Haus Sachsen.

Det er søkt om tilskudd fra Kulturrådet til revisjon av museets sikringsplan. Arbeidet vil bli utført i 2018.

Det ble i 2017 behandlet 19 søknader om gruveferdsel, hvorav to ble avslått av henholdsvis sikkerhetsmessige grunner og en grunnet for kort tid til behandling av søknaden.

Fokusområde 2

Forskning og kunnskapsutvikling

Kriminalitet og rettsvesen er tema for to kommende bøker. Første bind, om sølvtyverier og myntforfalskning 1623-1865, er planlagt utgitt i 2019.

Museet samarbeider med kollegaer fra Tsjekiske geologiske undersøkelser og Naturhistorisk museum i Oslo om flere kommende publikasjoner. Her har geologisk materiale fra Kongsberg vært gjenstand for nærmere undersøkelser.

Fagfellevurderte publikasjoner:

Bjørn Ivar Berg: Paul Steenstrup og Kongsberg jernverk 1805–1824, i: Fortuna nr. 6, Næse Jernverksmuseum 2017, s. 16–53.
Ershova VB, Prokopiev AV, Khudoley AK, Proskurnin VF, Andersen T, **Kåre Kullerud**, Stepunina

MA, Kolchanov DA (2017) New U–Pb Isotopic Data for Detrital Zircons from Metasedimentary Sequences of Northwestern Taimyr. Doklady Earth Sciences 474, 613–616. DOI: 10.1134/S1028334X17060022. (Nivå 1)

Kotková J, **Kåre Kullerud**, Šrein V, Drábek M, Škoda R (2017) The Kongsberg silver deposits, Norway: Ag-Hg-Sb mineralization and constraints for the formation of the deposits. Mineralium Deposita. DOI: 10.1007/s00126-017-0757-1. (Nivå 2)

Tina Rigby Hanssen: Every Vibration, Every Sound, Hangs in the Air: The Sound and Video Works of Dodda Maggý, i: ARoS Focus// New Nordic, The Sound and Video Works of Dodda Maggý, utstillingskatalog AROS Kunstmuseum

Aarhus, s. 44-50.

Andre publikasjoner:

Bjørn Ivar Berg: Bergverksarkivene – Hva kan de brukes til? i: Laagendalsposten 27. oktober 2017 (kronikk)

Bjørn Ivar Berg: Rapport Bagerovnsklev skjerp, stoll i øst. (10 s.)

Bjørn Ivar Berg: Rapport om utrasing i Samuel gruves gamle kunsthjulstue (12 s.)

Bjørn Ivar Berg: Kunstbekken, Funkelia, rapport til BFK (4 s.)

Kåre Kullerud Kotková J, Škoda R (2017)

Selenium-bearing minerals from the Kongsberg Silver District. Norsk mineralsymposium 2017, 85-89.

Frode Sæland *The Innovation of Titanium White 1907 – 1920*, paper holdt på The 11th International Conference on the History of Chemistry (ICHC), Trondheim 29.8. – 1.9. 2017.

Museets ansatte sitter i en rekke nasjonale og internasjonale nettverk, hvorav et utvalg er:

Per Øyvind Østensen, seksjon for samlingsforvaltning, Museumsforbundet

Kåre Kullerud, seksjon for naturhistorie, Museumsforbundet

Bjørn Ivar Berg, ekspertkomiteen til Jernverkets Berghistoriske utskott, Stockholm

Alfhild Skaardal, styret i Museumsforbundet og styremedlem i Virke kultur.

Fokusområde 3

Formidling og publikumsrettede tiltak

I planleggingen og gjennomføringen av årsprogrammet for 2017 har museet samarbeidet med Kongsberg bibliotek og Krona kino om flere programpunkter, - bl.a. visning av filmen *Kings Bay* med introduksjon av Bjørn Ivar Berg, samtale med forfatter Thor Gotaas og journalist Tom Stalsberg, forfattermøte med Bjørn Rørvik med opplesning fra boken *Bukkene Bruse på Badeland* og visning av filmen *Olsenbanden jr. Sølvgruvens hemmelighet i Sølvgruvene*. Museet har også samarbeidet med Energimølla om konsert med Einar Selvik i Sølvgruvene. I tillegg arrangerte museet foredrag, boklanseering og miniatstilling i anledning utgivelsen av boken *AG-3 – 50 år i Forsvarets tjeneste*.

16. mars åpnet museet fotoutstillingen MIN BY, DIN BY. Fotografierne er laget av ungdom fra Kongsberg norsksenter og Kongsberg videregående skole. Bildene viste deres blikk på byen med små historier om Kongsberg i dag.

Utstillingen ble vist parallelt på Norsk Bergverksmuseum, Kongsberg bibliotek og Kongsberg svømmehall. Utstillingen ble utviklet og produsert i samarbeid med billedkunstner Eivind Lentz og Kulturbyrået Mesén. Det ble også produsert en egen nettutstilling (www.fotoji.no), samt katalog. Utstillingen ble støttet av Norsk Kulturråd og Buskerud fylkeskommune.

Museet videreførte i 2017 sitt samarbeid med Framifrå Teater. En ny versjon av familieforestillingen *Hulenes hemmelighet* ble utviklet for Kongens gruve og hadde premiere i juli. Forestillingen handler om barna Helga og Jakobs møte med de merkelige Fånokkene. Forestillingen passer for barn fra 5 år og oppover. Manus og idé ble utarbeidet av Framifrå Teater ved Erlend H. Vikhagen og Håkon T. Nielsen. De spilte også rollene som Hark og Rarom i stykket. Barn fra Kongsberg, Øvre Eiker, Vestfold og Oslo deltok i forestillingen som skuespillere. Fore-

Oppgradering av deler av Kongsberg Skimuseum åpnet juni 2017. Utstillingen tar for seg skibakker og hoppbakker på Kongsberg, Ruud-hytta, kostymerenn og skiglede.

stillingen ble spilt i perioden 1. - 23. juli, og sett av 1142 personer.

I 2017 ble det gjennomført en større oppgradering av deler av Kongsberg skimuseum. Det er også etablert et samarbeid med skihopper Daniel-André Tande, og noen av hans premier er nå å finne på museet. Industrihistorisk utstilling del II (fra 1945 – 2000) ble stengt i 2017. Det er laget en midlertidig utstilling som tar for seg perioden etter 1945 som gir en innføring i Kongsbergindustriens nyere historie.

I samarbeid med Galleri Osebro i Porsgrunn arrangerte museet sommerutstilling i Sakkerhusene i Saggrenda. Følgende kunstnere deltok: Merete Løndal, Tor Arne Moen, Irene Wang, Gro Mukta Holter, Wigdis Wicklund, Hanne Haukom, Åse Schmidt, Merete Fransgjerde, Irene Harvik og Anne-Ka Munkejord.

Familiedagen på Haus Sachsen ble i 2017 gjennomført søndag 27. august og med større oppslutningen enn tidligere år. Publikum fikk

tilbud om vandring i Sachsenstoll, sølvvasking, påvisning av metaller i mineraler, geoløype, historisk quiz, hestekjøring, kanopadling og servering av vafler og drikke. Museet samarbeidet med flere aktører om gjennomføringen av arrangementet, bl.a. Kongsberg KFUK-KFUM speiderne, Sølvverkets Venner og Meny Sandsvær, samt flere frivillige.

Totalt har 2269 elever deltatt på undervisningsopplegg ved Norsk Bergverksmuseum i 2017. For barnehagene blir historien om sølvfunnet og sølvverkstida tilpasset gjennom dramatiseringer og med innlagt skattejakt. Totalt deltok 206 barnehagebarn på dette tilbudet i 2017.

Museet fikk god medieomtale i 2017 med bl.a. radioinnslag om utstillingsåpning på NRK Buskerud. To av museets ansatte var gjester på NRKs sommertog og det var god omtale av teaterforestillingen *Hulenes hemmelighet* i Drammens Tidende, Telen, Rampelyset Nytt og Laagendalsposten.

Sølvgruvene og museet i Kongsberg sentrum var i august opptakssted for TV-dokumentaren *Treasures of Norway* som ble sendt på den franske TV-kanalen VOYAGE i desember.

Flere av museets ansatte har holdt en rekke foredrag, spesialomvisninger, mindre presentasjoner på og utenfor museet. Museets ansatte har ellers deltatt på relevante kurs og konferanser, i hovedsak innenlands, og har bidratt med skriftlige arbeider til tidsskrift, årbøker, aviser og lignende.

Plakat fra utstillingen MIN BY/DIN BY som åpnet 16. mars 2017.

Besøksstatistikk	2012	2013	2014	2015	2016	2017	%
Kongens gruve	21 350	19 278	20 844	22 286	20 004	23 420	17 %
Museet i sentrum	14 266	15 185	17 350	17 017	18 350	17 904	-2 %
Diverse (aktivitetsplassen, Sachsen, byvandring, annet)	9 988	8 130	10 557	11 253	9 703	9 267	-4 %
Undervisning	1 604	2 057	2 742	3 209	3 091	2 267 ¹⁾	-27 %
Aktiviteter (foredrag m.v.)	2 391	3 875	4 043	4 755	3 472	3 711 ¹⁾	7 %
Totalt	45 604	42 593	48 751	50 556	48 057	50 591	5 %
Smeltehytta og Sakkerhuskroa (Roys Selskapsmat)	10 518	10 796	12 442	13 596	11 322	7 087	-37 %
Totalt	60 117	53 389	61 193	64 152	59 379	57 678	-3 %

Forklaring til statistikken: 1) Tallene inngår i hovedtallene, og tas med for å vise hvor mye av besøket som er knyttet til museets pedagogiske opplegg for skoler og barnehager. Det er ikke tilsvarende reduksjon i inntekter knyttet til undervisning, så nedgangen skyldes i hovedsak at det er færre elever pr. klasse. 2) Tallene omfatter besøk til museets foredragsserie, utstillingsåpninger o.l

Skihopper Daniel-André Tande overrekker Erik Engebretsen fra museet sin 1. premie fra nyttårshopprennet i Garmisch-Partenkirchen. Premien er nå utstilt på Kongsberg Skimuseum. Foto: Torgrim Gotland Bakke

Fokusområde 4

Fornyning og samfunnsrollen

Museet har et bredt tilbud i årsprogrammet og gjennom det forsøker vi å nå ut til nye og større grupper. I strategiplanen er det et mål at museet skal ha økt fokus på barn og unge, og i programmet for 2017 ble det gitt flere tilbud til denne målgruppen.

Museet utarbeidet i 2017 en masterplan for oppgradering og fornyelse av museets utstillinger i Smeltehytta. Sixsides har stått for utarbeidelse, i tett samarbeid med museets ansatte og museets styre. Utviklingen av de nye basisutstillingene har foreløpig fått tittelen *Jakten på sølvet*. Arbeidet er bygget opp rundt en prosesskronologisk rekkefølge, som følger sølvet fra det dype mørke og fram til det er kommet opp i dagen og tas i bruk. Dette er en opplevelsesbasert idé som særlig retter seg mot den viktigste målgruppen, ungdom mellom 12-20 år. Masterplanen vil danne grunnlaget for museets videre arbeid med fornyelse av sine utstillinger, og det er et ønske å kunne presentere *Jakten på sølvet* til Kongsberg Sølvverk og Kongsberg bys 400 års jubileum i henholdsvis 2023 og 2024. Planen har en kostnadsramme på om lag kr. 55 mill. I tillegg kommer kostnader til nødvendige bygningsmessige endringer.

Prosjektgruppen og Sixsides, gjennomførte med støtte fra Virke, en studietur til Norsk Luftfartsmuseum i Bodø. Her fikk vi høre deres erfaringer med utvikling og produksjon av nye basisutstillinger.

Museet har, med midler fra Sparebankstiftelsen DNB, Kulturrådet, Buskerud fylkeskommune, Sølvverkets Venner og gaveforsterkningsordningen, produsert en applikasjon for formidling av Kongsberg Sølvverks kulturmiljø. Applikasjonen ble lansert i juli 2017 og er lastet ned av ca 2000 brukere. Applikasjonen er basert på opplevelse av kulturmiljøet, og visualiserer dette med ruter i området av forskjellig vanskelighetsgrad og ulikt innhold. Per desember 2017 er de aller fleste gruvene, dammene og rennene lagt inn med det som foreligger av «tekniske data» og fotografi. Enkelte punkter har ytterligere informasjon med video, bilder, tekniske data og tekster.

Museet har i perioden 2015 – 2017 deltatt i to av Kulturrådets museumsprogram. Begge prosjektene ble avsluttet i 2017.

- **Museenes samfunnsrolle: demokrati, menneskerettigheter og refleksjon**, med inkluderingsprosjektet MIN BY/DIN BY. Kulturmøter før og nå.
- **Digital utvikling: fellesløsninger, økt kvalitet, rikere opplevelser**. Museet har deltatt med prosjektet *Haus Sachsen - digital formidling av et kulturlandskap*.

I samarbeid med firmaet Redia og midler fra Sparebankstiftelsen DNB, Buskerud fylkeskommune, Sølvverkets Venner og gaveforsterkningsordningen, produserte museet applikasjonen «Sølvgruvene». Applikasjonen formidler kulturmiljøet Kongsberg Sølvverk og ble lansert i juli 2017.

Fokusområde 5

Museets nasjonale ansvar

Museet ferdigstilte og utga i 2016 et større bokverk, *Bergverk i Norge. Kulturminner og historie*. Boken var en del av prosjektet *Kulturminner ved bergverk i Norge*, initiert og støttet av Nærings- og fiskeridepartementet med oppstart i 2007. Boken har solgt godt og kom ut i 2. opplag i 2017.

Museets planer for nybygg er ikke kommet nærmere en avklaring i 2017. Forprosjektet for nytt museumsbygg ble oversendt fra Statsbygg til Kulturdepartementet i desember 2013. Forprosjektet omfatter i tillegg til selve bygget, også utstillingsprosjekt og brukerutstyr. I 2017 er det avholdt møter med Kulturdepartementet og med leder av familie- og kulturkomiteen på Stortinget.

I 2016 engasjert museet arkitektkontoret Askim-Lantto til å utarbeide en mulighetsstudie av Det Norske Myntverkets eiendom og egnethet for museumsformål. Eiendommen, som ligger vegg i vegg med museet, består av flere fredete bygg av stor antikvarisk og historisk verdi, nært knyttet til Kongsberg Sølvverks historie fra 1686 og fram til i dag. Askim-Lantto konkluderte med at museet kan få dekket flere behov ved kjøp av denne eiendommen. Det vil samtidig gjøre det enklere å se hele anlegget i sammenheng ved å koble dagens produksjonsbygg fysisk sammen med slighuset/-smeltehytta, om man i fremtiden skulle ønske det. Mulighetsstudien viser også til positive synergier ved å åpne eiendommen for allmennheten og gjøre området tilgjengelig for rekreasjon og samhandling med byens øvrige kultur- og samfunnsliv.

I tillegg til de antikvariske verdiene og den historiske tilknytningen til sølvverket, har bygningene, og da særlig produksjonsbygget, en stor bruksverdi for museet. På slutten av året mottok museet et konkret tilbud om kjøp av Det Norske Myntverkets eiendom i Kongsberg (Hyttevegata 1, Kongsberg, gnr. 7087 bnr. 3). Museet vil arbeide videre med dette i 2018.

Materialregnskaper i årlige bunter på vei inn i arkivmagasinet på Kongsberg 25. oktober 2017.

Norsk Bergverksmuseum har avtale med Norges Bank om forvaltning av Norges Banks myntverksamling. Samlingen omfatter mynter, prøvemynter, produksjonsverktøy for mynt, modellarkiv for mynt, medaljer, verktøy og modeller for medaljer, museale gjenstander og bibliotek. Deler av samlingen er allerede utstilt på Norsk Bergverksmuseum, mens de deler som ikke er utstilt, for det meste er lagret i Norges Bank i Oslo eller ved Det Norske Myntverket på Kongsberg.

Norsk Bergverksmuseum er ansvarlig for Bergverksnettverket, et faglig museumsnettverk for museer som arbeider med bergverk. Nettverket har 20 medlemmer. I 2017 var 40 år siden Røros kobberverk ble lagt ned. For å markere dette ble nettverkets årlige møte og seminar lagt til Røros i dagene 28.-29. september i samarbeid med Rørosmuseum. Seminaret samlet totalt 64 deltakere.

Fokusområde 6

Organisering og arbeidsmiljø

Det ble i 2017 gjort en endring i organiseringen. Antall avdelinger ble redusert fra tre til to. Forsknings- og dokumentasjonsavdelingen og publikumsavdelingen ble slått sammen og har fått navnet avdeling for samling og formidling, under en felles avdelingsleder.

I juni ble det arrangert fagtur til Oslo for alle ansatte, med besøk til Norsk Folkemuseum, Vikingskipmuseet og Maritimt Museum. Ut over dette ble det arrangert felles julelunsj for alle ansatte sammen med museets mange samarbeidspartnere og frivillige.

Museets ledelse gjennomfører jevnlig møter med tillitsvalgte. Som IA-bedrift har museet fokus på tilrettelegging av arbeidet der det er mulig, for å unngå sykemeldinger og ta i mot personer med redusert arbeidsevne på praksisplass.

Ansatte i driftsavdelingen har i 2017 gjennomført en rekke kurs for sertifisering av nødvendig kompetanse i henhold til lovpålagte krav. Museums- og gruveguidene fikk i 2017 en innføring i museets sikkerhetsrutiner og faglig opplæring før sesongstart.

Fast ansatte ved museet i 2016

Alfhild Skaardal	Direktør
Anne-Trine Nørsterud	Administrasjonssjef
Ingvild Åbyholm Russell	Merkantil (fra 31.07.17)
Liv Wenche Moe	Merkantil (vikar, tom. 28.07.17)
Njål Gunnar Isene	Drift- og sikkerhetssjef
Svein Apeland	Vaktmester (pensjonist fom. 17.03.17)
Bjørn Myran	Håndverker
Elmer Sidro	Renholder (50 %)
Roar Oksås	Mekaniker
Tor Flesseberg	Tømrer
Tina Rigby Hanssen	Avdelingsleder, samling og formidling
Morten Øvereng	Butikkansvarlig/omviser
Halvor Sælebakke	Salg- og formidlingskonsulent
Erik Engebretsen	Museumspedagog
Kåre Kullerud	Konservator geologi
Bjørn Ivar Berg	Forsker
Frode Sæland	Konservator
Per Øyvind Østensen	Konservator (tilbake fra permisjon fra 01.05.17)
Christian Berg	Fotograf (50 %)

Årsverk

Totalt fast ansatte: 19 personer (inkl. en vikar for fødselsperm) fordelt på:

kvinner: 3,99 årsverk og menn: 11,62 årsverk.

Totalt midlertidig ansatte sesongarbeidere/guidere: 22 personer fordelt på:

kvinner: 3,46 årsverk og menn: 2,02 årsverk

Til sammen: 21,1 årsverk

Andre tilknyttet museet:

Sommer- og timeansatte guider og frivillige. Praksisplass via NAV, kriminalomsorg i frihet og Kongsberg norsksenter.

Fravær:

Fraværs %	4,2
Herav egenmeldt fravær	1,1
-permisjoner	0,6
-barns/barnepassers sykdom	0,3
-legemeldt fravær	2,2

Fokusområde 7

Økonomi

Kulturdepartementet står for grunnfinansiering av driften. Grunnet feilfakturering og saksbehandlingsfeil i KLP er det tilbakeført for mye innbetalt pensjon for årene 2014-2017, samt tilhørende arbeidsgiveravgift for 2017, til sammen kr 1 928 469. Denne endringen, som først ble kjent den 15.02.18, endret museets resultat, fra – 867 195 til +1 061 274. Årsresultatet for 2017 viser dermed et positivt resultat på kr 1 061 274.

Museet har mindre salgs-, billett og leieinntekter enn budsjettet i 2017. Til sammen utgjør dette kr. 670 000. Det har de siste årene vært en reduksjon i arrangementer i Sølvgruvene, noe som gir store utslag på salgsinntektene. Leieinntekter fra cateringvirksomhet har også hatt en nedgang de to siste årene. Arbeid i forbindelse med «quick-fix»- oppgraderinger i utstillingene har medført høyere kostnader enn budsjettet. Det er samlet sett et høyere forbruk av driftskostnader på ca. kr 200 000. Samlede driftsinntekter i 2017 var kr 25 589 070 hvorav statstilskuddet utgjorde kr 15 970 000.

Årlig økning i statstilskudd dekker ikke lønns- og prisvekst. Museet mottok i 2017 driftstilskudd fra Kongsberg kommune på kr 300 000, driftstilskudd fra Buskerud fylkeskommune på kr 150 000 og kr. 603 319,- fra Norges Bank (forvaltningsavtalen). Øvige inntekter er billettinntekter, inntekter fra arrangementer i gruva, omsetning i museumsbutikkene, leieinntekter fra utleie samt prosjekttilskudd museet mottar og som varierer fra år til år. Museet benyttet kr 475 367 av øremerkede midler til prosjekter og mottok for øvrig kr.95 000,- i eksterne prosjektmidler.

Samlede driftskostnader utgjorde kr 26 401 873. Totale personalkostnader, fratrukket kreditering KLP på 1 928 469, utgjorde kr 13 562 054 hvorav pensjonskostnader (SPK og KLP) utgjorde kr 2 074 351. Andre driftskostnader utgjør kr 9 336 073. De største driftspostene er vedlikehold av anlegg, bygninger og utstyr, strøm, forsikring, lisenser/IKT kostnader, reklamekostnader o.l. Det har i 2017 vært gratis inngang hver tirsdag på museet.

Eksterne tilskudd/tilsagn i 2017:**Sølvverkets Venner**

Bidrag til flytting av sølvverksarkivene
Prosjekt, skilting Saggrenda

kr 25 000
kr 50 000

Hovedorganisasjonen Virke:

OU-fond, studietur Bodø

kr 20 000

Buskerud fylkeskommune:

Prosjektstøtte Min by – din by

kr 35 000

Totalt

kr 130 000

Resultatregnskap 01.01.-31.12.17

Norsk Bergverkmuseum Org.nr: 977 113 490

Resultatregnskap 01.01. - 31.12.17

	Note	Regnskap 2017	Budsjett UB 2017	Regnskap 2016
RESULTATREGNSKAP				
Driftsinntekter				
Salgsinntekter		2 203 913	3 060 000	2 161 642
Billettinntekter		3 372 781	3 690 000	3 140 263
Leieinntekter	9	2 141 424	2 353 000	1 676 055
Andre driftsinntekter		276 667	128 000	199 176
Sum Driftsinntekter		7 994 784	9 231 000	7 177 136
Tilskudd				
Statlige driftstilskudd		15 970 000	15 970 000	15 700 000
Anvendte øremerkede midler til prosjekter	6,7	475 367	75 000	1 163 800
Andre tilskudd, refusjoner	10	1 148 919	983 000	1 083 650
Sum tilskudd		17 594 286	17 028 000	17 947 450
Sum inntekter		25 589 070	26 259 000	25 124 586
Driftskostnader				
Varekostnad		1 368 647	1 316 000	1 142 777
Lønnskostnader	8	13 562 054	15 556 501	14 101 889
Avskrivninger	1	206 630	200 000	161 847
Andre driftskostnader prosjekter	7	621 280	0	1 362 360
Andre driftskostnader	1,8	8 714 793	9 121 499	7 548 247
Tap på fordringer		0	0	0
Sum driftskostnader		24 473 404	26 194 000	24 317 119
DRIFTSRESULTAT		1 115 666	65 000	807 467
Finansielle poster				
Finansinntekter		116 035	85 000	120 838
Finanskostnader		170 428	150 000	185 298
Netto finansposter		-54 392	-65 000	-64 460
ÅRSRESULTAT		1 061 274	0	743 007
DISPONERING AV ÅRSRESULTAT				
Avsatt til fond, vurderingsforskjeller				
Avsatt til annen egenkapital	5	1 061 274	0	743 007
SUM DISPONERT		1 061 274	0	743 007

Balanse - Eiendeler pr 31.12.17

	Note	2017	2016
Anleggsmidler			
Sum immaterielle eiendeler		0,00	0,00
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	1	29 421 378	30 793 742
Inventar, maskiner, biler, samlinger	1	877 894	796 396
Sum anleggsmidler		30 299 272	31 590 138
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer aksjer/andeler	11	10 000	10 000
Sum anleggsmidler		30 309 272	31 600 138
Omløpsmidler			
Varelager		1 157 287	1 105 158
Fordringer			
Kundefordringer		196 270	465 041
Andre fordringer		2 161 898	220 001
Sum fordringer	2	2 358 169	685 043
Sum betalingsmidler	3	6 482 211	6 859 829
Sum omløpsmidler		9 997 666	8 650 029
SUM EIENDELER		40 306 938	40 250 167

BALANSE - Eiendeler pr 31.12.17

Norsk Bergverkmuseum Org.nr: 977 113 490

Balanse - EK og Gjeld pr 31.12.17

	Note	2017	2016
EGENKAPITAL			
Stiltelseskapital		200 000	200 000
Stiftelsens kapital		18 524 805	18 524 805
Sum innskutt kapital	4	18 724 805	18 724 805
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	5	10 527 228	9 465 954
Sum egenkapital		29 252 033	28 190 759
GJELD			
Avsetning for forpliktelser			
Øremerkede midler	2,3,6,7	1 109 131	1 525 243
Langsiktig gjeld			
Sum langsiktig gjeld	1,2	6 470 000	7 750 000
Kortsiktig gjeld			
Sum leverandørgjeld/trekk		1 224 874	792 123
Skyldige offentlige avgifter		947 034	666 290
Annen kortsiktig gjeld		1 303 865	1 325 752
Sum kortsiktig gjeld		3 475 774	2 784 165
Sum gjeld		11 054 904	12 059 408
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		40 306 938	40 250 167

Kongsberg 20.02.18

Alfheid Skaardal
Direktør

Frank Nordvik
Styremedlem

Ann Bamrud
Styremedlem

Frode Sæland
Styremedlem

Lene Elisabeth Walle
Styremedlem

Helge Evju
Styrets leder

Gro Sel Tveito
Styremedlem

Stein Weber
Styremedlem

Regnskapsprinsipper

Norsk Bergverkmuseum er en privat stiftelse.

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk for små foretak.

Driftsinntekter/driftskostnader

Inntektsføring skjer etter opptjeningsprinsippet, som normalt vil være leveringstidspunktet av varen/tjenesten. Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs i samme periode som tilhørende inntekt.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andeler

Langsiktige investeringer er verdsatt til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Varebeholdning

Lager av varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet og virkelig verdi. Det foretas nedskrivning for påregnelig ukurans.

Varige driftsmidler

Tomter avskrives ikke. Museumsbygningene er bevaringsverdige og har en ubestemmelig levetid. Disse avskrives ikke. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlenes forventede levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr. 15 000. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet. Tilskudd tilknyttet anskaffelse av driftsmidler aktiveres i takt med påløpt kostnad.

Note 1 - Varige driftsmidler

	Fast eiendom	Påkostning Haus Sachsen	Samlinger	Inventar og kunst	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.	34 138 821	847 285	100 003	1 910 546	36 996 655
Tilgang				256 373	256 373
Avgang					0
Anskaffelseskost 31.12.	34 138 821	847 285	100 003	2 166 919	37 253 028
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	4 150 000	42 364		1 224 762	5 417 126
Årets avskrivning vedlikehold	1) 1 330 000	0	0	0	1 330 000
Årets avskrivninger	0	42 364		164 266	206 630
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	5 480 000	84 728	0	1 389 028	6 953 756
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	0	0	0	0	0
Reverserte avskrivninger 31.12.	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr 31.12	28 658 821	762 557	100 003	777 891	30 299 272
Avskrivningssatser (lineære)	0	5 %	0	0-33%	

Anskaffelseskost for samlinger, inventar og utstyr før 01.01.03 er ukjent.

Bokført verdi av bygninger fordeles:	2017	2016
Bygninger Kongsberg	9 520 000	9 520 000
Bygninger Saggrenda	1 415 000	1 415 000
Bygninger Haus Sachsen	1 391 000	1 391 000
Sakkerhusene	4 472 800	4 472 800
Bergseminaret	4 614 021	4 614 021
Bergseminaret - oppussing KKE	5 320 000	6 650 000 1)
Gruveanlegg Kongens Gruve	507 000	507 000
Tomt Saggrenda og Saggrenda Verk	384 000	384 000
Eiendom	1 035 000	1 035 000
Sum	28 658 821	29 988 821

1) Bergseminaret - oppussing KKE

Bergseminaret er i henhold til avtale med KKE blitt rehabilitert, og denne kostnaden er dekket av leietaker KKE. Antatt verdi utgjør 10,8 millioner. Denne posten er først innarbeidet i 2013 etter at KKE har disponert lokalene i 2 år. Museet har i henhold til avtale med KKE dekket 2,5 millioner av rehabiliteringen. Restverdi på 8,3 millioner avskrives i takt med inntektsføringen over leieperioden og antatt verdifall. Årlig kostnadsføres kr 1 330 000 som vedlikehold og kr 1 330 000 føres som leieinntekt. Leieinntekten reduserer KKE sine rehabiliteringskostnader som er periodisert som gjeld. Periodisert kostnad er kr 5 320 000 og gjeld er kr 3 320 000 pr 31.12.2017.

Note 2 - Fordringer og gjeld

Ingen av museets fordringer forfaller senere enn ett år etter regnskapsårets slutt.

Avdragsbetaling startet i 2015 for langsiktig lån på kr. 4.500.000,-. Restgjeld pr 31.12.17 er kr. 3 150 000,-.

Som sikkerhet for langsiktig gjeld er det tatt pant i Bergseminaret, bokført verdi kr. 4.614.021,-.

Avsetning for forpliktelser utgjør i sin helhet øremerkede midler. Dette er midler som museet enten har mottatt til øremerkede formål/prosjekter, eller som museet selv har opparbeidet over drift og øremerket til spesielle formål/prosjekter. Disse midlene blir inntektsført i takt med investeringer/utførelse av prosjektene. Se egen note for nærmere opplysninger.

Note 3 - Bundne midler

Bundne skattetrekksmidler utgjør kr. 503 455,-. Øremerkede prosjektmidler mottatt fra eksterne aktører utgjør kr. 1 109 131,-, disse står ikke på egen bankkonto.

Note 4 - Stiftelsens kapital

Stiftelsens kapital viser verdien av midler museet forvalter:

	2017	2016
Stiftelseskapital	200 000	200 000
Stiftelsens kapital	18 524 805	18 524 805
Sum stiftelsens kapital	18 724 805	18 724 805

Note 5 - Annen egenkapital

Annen egenkapital gjelder midler tilført museet gjennom årenes drift:

Annen egenkapital 01.01.	9 465 954
Årets overskudd	1 061 274
Annen egenkapital 31.12.	10 527 228

Note 6 - Øremerkede midler/tilskudd

Prosjekt	Rest øremerka midler pr. 31.12.2016	Tilgang 2017	Anvendt 2017 Inntektsført	Anvendt 2016 Aktivert	Avsluttet og inntektsført 2017	Restbeløp øremerkede midler 31.12.2017
1 Saggrendaområdet	73 209		-60 537			12 672
2 Utvikling gruva	76 800					76 800
3 Digital utvikling - APP	501 825		-276 430			225 395
19 Lokstall gruva*	75 000					75 000
31 Seminar bergverk						0
39 Næringsdep.	203 947					203 947
42 Museet sprinkl. sikr.	29 387					29 387
5 (gammel 42-1) Sprinkling museet jf. 40	2 405		-2 405			0
45 (gammel 42-2) Sikring museet	86 519					86 519
43 Middelalderbergverk	18 160					18 160
52 Birger Ruuds Minnerenn	2 110					2 110
59 Familiedag på Haus Sachsen 2014	6 266		-2 047			4 219
63 Min by, din by	110 185	35 000	-133 948			11 237
64	0					0
	-2					-3
SUM	1 185 810	35 000	(475 367)	-	-	745 441
Fondsmidler						
Fond Sølvv. Venner	175 945	24255		-		200 200
Fond for samlinger og formidling	163 490			-		163 490
Sum fondsmidler	339 435	24 255	-	-	-	363 690
Sum avsetninger og forpliktelser	1 525 245	59 255	(475 367)	-	-	1 109 131

Note 7 - Prosjekter

Prosjektoversikt pr 31.12.17	Periodens inntektsførte tilskudd	Andre inntekter	Periodens lønns-kostnad	Periodens annen drifts-kostnad	Periodens prosjekt resultat
1 Saggrendaområdet	60 537	50 000		110 537	0
3 Digital utvikling - APP	276 430			276 430	0
5 Nytt alarmanlegg/adkomskontroll	2 405			14 787	-12 382
13 Maling av Haus Sachsen					0
14 Oppgradering av skihistorisk samling					0
31 Seminar bergverk		79 775		83 531	-3 756
39 Næringsdepartementet					0
51 Myntutstilling					0
55 HausSachsen					0
59 Familiedag på Haus Sachsen 2014	2 047			2 047	0
63 Min by, din by	133 948			133 948	0
64 Sikkerhetsport-C7					0
900 Mellomprosjekt, aktivering P55 og 62					0
Sum prosjekter	475 367	129 775	0	621 280	-16 138

Prosjektets resultat utgjør inntekt (+)/kostnad (-) som er belastet ordinær drift.

Note 8 - Lønn, godtgjørelse og lån ansatte m.v.

Lønnskostnader består av følgende poster:

	2017	2016
Lønninger	11 294 406	10 921 997
Arbeidsgiveravgift	1 902 380	1 677 759
Pensjonskostnader	2 074 351	1 222 804
Korrigerings: tidligere for mye innbetalte pensjonskostnader KLP	-1 928 469	0
Andre lønnskostnader	219 386	279 328
Sum lønnskostnader	13 562 054	14 101 889

Gjennomsnittlig antall ansatte, faste	17	16
Gjennomsnittlig antall ansatte, timelønnede	6	5
Gjennomsnittlig beregnet totale årsverk	23	21

Ytelse til ledende personer:

	Direktør Styrets leder emedlemmer		
Lønn	915 468	56 000	185 000
Pensjonskostnader	118 743		
Andre ytelser	5 642		

Revisor:

Kostnadsført revisjonshonorar for 2017 utgjør kr. 169 559,- fordeles:

Ordinær revisjon 2017	69 911
Ordinær revisjon, gjelder 2016	65 148
Annen bistand	34 500
Sum	169 559

Note 9 - Leieinntekter

Leieinntekter fremkommer slik:

	2017	2016
Leieinntekter	2 141 424	1 676 055

Note 10 - Andre tilskudd

Andre tilskudd fremkommer slik:

	2017	2016
Tilskudd Norges Bank	603 919	783 650
Hovedorganisasjonen Virke, OU-fond tiltaksm	20 000	
Tilskudd Sjølverkets Venner	75 000	
Kongsberg kommune, driftstilskudd	300 000	300 000
Buskerud Fylkeskommune, driftstilskudd	150 000	
Sum	1 148 919	1 083 650

Note 11 - Aksjer

Selskapets navn	Antall	Kostpris	bokført verdi
Visit Telemark AS	5	10 000	10 000

Til styret i Stiftelsen Norsk Bergverksmuseum

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stiftelsen Norsk Bergverksmuseums årsregnskap som viser et overskudd på kr 1 061 274. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av all informasjon i årsrapporten, med unntak av årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å

PricewaterhouseCoopers AS, Dyrmyrgt. 35, NO-3611 Kongsberg

T: 02316, org. no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Kongsberg, 20. februar 2018
PricewaterhouseCoopers AS

Stein Erik Rotegård
Statsautorisert revisor

NORSK
BERGVERKSMUSEUM

Hyttegt. 3, 3616 Kongsberg
bergverksmuseet@bvm.no • www.norsk-bergverksmuseum.no

Layout og grafisk produksjon: Telemark Trykk AS, Notodden